

Voorwoord

Binnenkort bezoek je met je klas de voorstelling Er staat een olifant bij de bushalte van Het Filiaal theatermakers. In deze online docentenhandleiding geven wij je praktische tools om meer te halen uit het bezoeken van onze voorstelling. Hier vind je alle lesopdrachten, instructies en/of video's om zelf in de klas mee aan de slag te gaan.

Hieronder kun je de 'docentenhandleiding' downloaden en eventueel uitprinten.

Het lesmateriaal bestaat uit:

Voor de voorstelling:

- Bekijk de poster en doe de maskerquiz (± 15 min)
- Maskerspel filmpjes (±10 min)
- Spelregels Theaterbezoek (± 5 min)

Na de voorstelling:

- Nagesprek (± 15 min)
- Doen (± 30 min)

We raden je aan om voor je aan de slag gaat de praktische tips te lezen. Hieronder vind je de docentenhandleiding die je kunt downloaden en uitprinten voor jezelf. Daar staat per slide beschreven wat je met de kinderen kunt doen. Alle opdrachten kun je direct via het digibord in de klas bekijken.

De belangrijkste redenen voor het aanbieden van dit lespakket zijn:

- Nieuwsgierigheid wekken voor wat er komen gaat
- Het kijk –en luisterplezier vergroten
- De theaterbeleving verdiepen
- Inbedding door activiteiten aan te laten sluiten bij verschillende leergebieden

Kunstzinnige oriëntatie (SLO kerndoelen)

Kunstzinnige oriëntatie draagt bij aan de waardering van leerlingen voor culturele en kunstzinnige uitingen in hun leefomgeving. Ze leren zich te uiten met aan het domein ontleende middelen:

Het Filiaal theatermakers

- ze leren de beeldende mogelijkheden van diverse materialen onderzoeken aan de hand van de aspecten kleur, vorm, ruimte, textuur en compositie;
- ze maken tekeningen en ruimtelijke werkstukken;
- ze leren liedjes en leren ritme-instrumenten te gebruiken als ondersteuning bij het zingen;
- ze spelen en bewegen.

We vinden het heel fijn om je feedback te horen op ons lesmateriaal, deze kun je sturen naar educatie@hetfiliaal.nl

Veel plezier alvast.

Het Filiaal theatermakers

1. Voor de voorstelling

Doel

De leerlingen voorbereiden op het voorstellingsbezoek en de nieuwsgierigheid prikkelen.

Kerdoel 50 Oriëntatie op jezelf en de wereld

De leerlingen leren omgaan met kaart en atlas, beheersen de basistopografie van Nederland, Europa en de rest van de wereld en ontwikkelen een eigentijds geografisch wereldbeeld.

Kerdoel 54 Kunstzinnige oriëntatie

De leerlingen leren taal, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

Benodigheden

Digibord

A4 papier en pennen

Tijd: 3 minuten

Bekijk de poster

1. Bekijk de poster (3 min.)

Vertel de leerlingen dat jullie binnenkort naar de theatervoorstelling *Er staat een olifant bij de bushalte* van Het Filiaal theatermakers gaan en laat de poster zien (deze is per post naar school gestuurd).

- Wat zie je op de poster?
- Wat valt je op?
- Aan welk dier doet de poster je denken? Hoe komt dat?
- Zie je een emotie? Waaraan zie je dat?

Over de voorstelling: Vertel dat de voorstelling ook voor jou een verrassing is, maar dat je al een beetje gehoord hebt waar het over gaat:

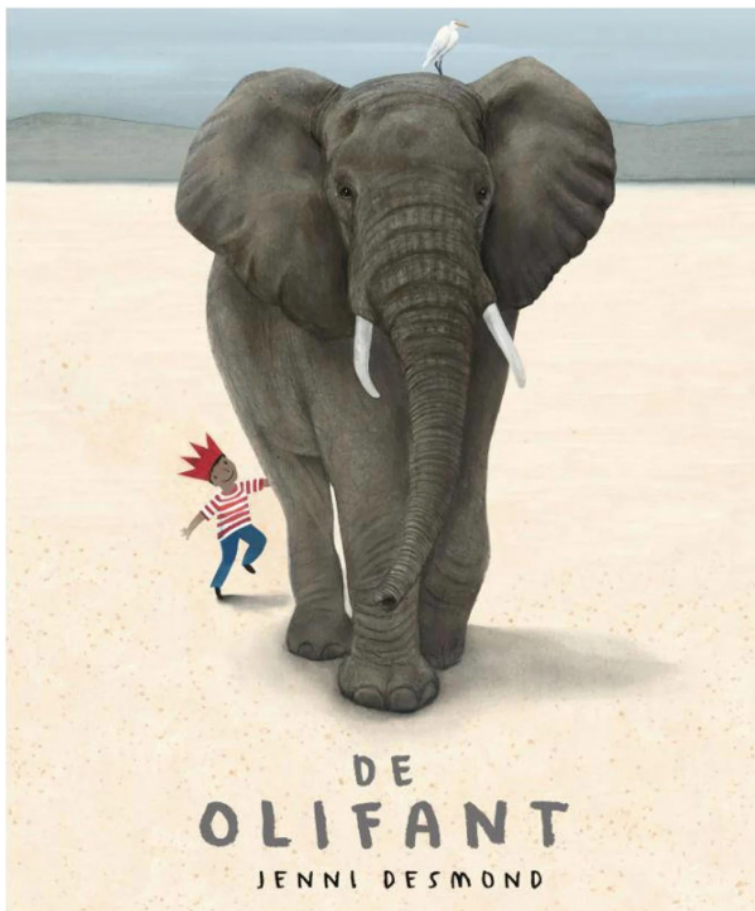
Een voorstelling met maskerspel die je uitnodigt om verder te kijken dan je neus lang is. Het verhaal speelt zich af in een snelle, geautomatiseerde wereld, waarin de dingen hun eigen leven leiden. En ineens staat daar een olifant bij de bushalte. Hij oogt wat verward. Dat levert gekke situaties op. Maar wie is er nou vreemd? De olifant of de snelle wereld om hem heen? Misschien heeft die olifant wel heel veel meegemaakt. Weet jij veel.

In de voorstelling zien jullie een acteur die een olifant speelt door middel van maskerspel. Heeft iemand wel eens een masker op gehad? Wanneer was dat? Wat voor masker was dat?

Boekentips:

Om te kijken: Heb jij misschien Olifant gezien? - David Barrow

Om te lezen: De Olifant - Jenni Desmond

2. Maskerquiz

Doelen:

De leerlingen maken kennis met maskerspel uit verschillende culturen van vroeger en nu.

Kerdoel 50: Oriëntatie op jezelf en de wereld.

Ze lokaliseren regelmatig topografische elementen (landen, plaatsen, rivieren, gebergten) die actueel zijn op een kaart van Nederland, Europa of de wereld.

Kerdoel 56: Kunstzinnige oriëntatie

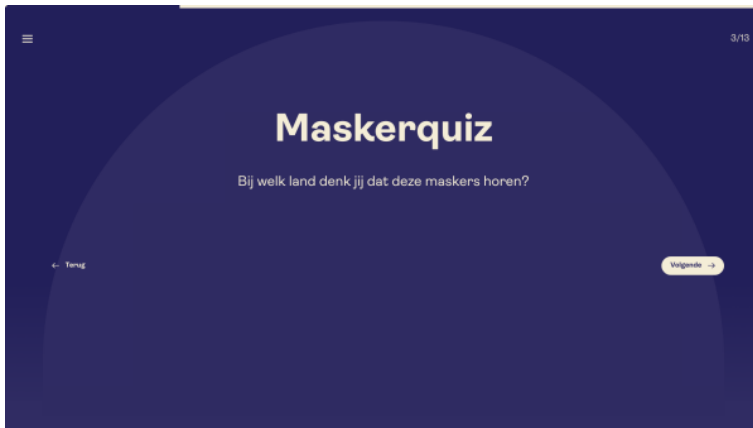
De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

kerndoel 56: Kunstzinnige oriëntatie

De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Tijd: 10 minuten

Maskerquiz

Maskers zijn al in de vroegste geschiedenis van de mensheid gebruikt, dat weten we bijvoorbeeld door rotstekeningen van jagers die dierenmaskers dragen. Ook nu nog worden er in veel culturen maskers gebruikt. Er zijn heel veel verschillende soorten maskers. Het ene masker draag je op je hoofd, het andere juist boven je hoofd. Er zijn maskers van bijvoorbeeld hout, stof, leer, papier en kunststof en er zijn ook maskers met haren en oren. Soms bedekt het masker niet het hele gezicht en zie je de mond nog. Zo'n masker noem je een half masker.

Bij welk land denk jij dat deze Maskers horen? En wat valt je op?

Deel de A4-tjes en pennen uit.

Klik zometeen door naar de volgende slide, daar kun je aan de zijkant van het scherm scrollen langs zes afbeeldingen van maskers uit verschillende culturen en landen.

Schrijf bij elke afbeelding bij welk land jij denkt dat het masker hoort en wat je opvalt aan het masker (denk aan materiaal, kleur, emotie, betekenis).

2. Maskerquiz (3 min.)

Hier zie je 6 afbeeldingen van verschillende maskers uit verschillende culturen en landen. Aan de rechterkant kun je steeds doorklikken naar de volgende afbeelding.

Laat de leerlingen de foto's zien en bedenken en/of opschrijven bij welk land het masker hoort.

Klik na de laatste foto op 'volgende' voor de antwoorden.

Antwoorden Maskerquiz

2.1 Maskerquiz antwoorden (5 min.)

Bespreek per masker wat de leerlingen opvallend vinden (denk aan materiaal, kleur, emotie)

Wat weten de leerlingen over dit land?

Waren er dingen die opvielen bij de maskers? Zijn er dingen die je herkende of waar je benieuwd naar bent?

1. Italië - Venetiaanse maskers -

De Venetiaanse maskers stammen uit de 13e eeuw. Tijdens religieuze feesten droegen de Venetianen maskers, zodat niemand wist wie je was. Zo zou het zomaar kunnen dat iemand uit een rijke adellijke familie zonder het weten op het gemaskerde bal dansde met een stalknecht.

2. Griekenland - Oud grieks theater

In het oude Griekenland was theater een van de belangrijkste zaken in het dagelijks leven. Het werd gespeeld in grote openlucht theaters en de acteurs droegen vaak maskers. Zo kon het publiek ook op afstand goed zien welke rol de acteur speelde. De monden van die maskers zijn heel groot, zodat ook het publiek dat op de verste banken zat de tekst kon verstaan.

3. Indonesië - Topeng dance

Topeng is een klassieke vorm van danstheater waarbij met beweging, kostuums en maskers oude Indonesische verhalen worden verbeeld.

4. Verenigde Staten - Halloween feest

Halloween is een beetje een griezelig feest dat overgewaaid is uit de VS. Kinderen gaan verkleed langs de deuren om snoep te verzamelen. De bedoeling is om de gene die de deur open doet een beetje bang te maken.

5. Burkina Faso

Maskers zijn een belangrijk onderdeel in veel Afrikaanse culturen, bij allerlei (religieuze) feesten en belangrijke gebeurtenissen. Om deze tradities levend te houden is het Festima festival in Burkina Faso opgericht. Het grootste maskerfestival van West Afrika. Honderden deelnemers uit allerlei Afrikaanse landen komen naar dit festival om hun traditionele maskers te tonen in een maskerdans.

6. Italië - Commedia dell'arte

Commedia dell'arte is een Italiaanse vorm van maskerspel uit de 16e eeuw. In de improvisatievoorstellingen die vooral op markten en pleinen werden gespeeld, kwamen steeds dezelfde personages voor met hun eigen karakteristieke maskers. Dit waren allemaal halve maskers waarbij de mond vrij was zodat de acteur verstaanbaar kon praten

3. Maskerspel

Doelen

De leerlingen ervaren dat je spel en beweging in combinatie met een masker kunt gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en er mee te communiceren.

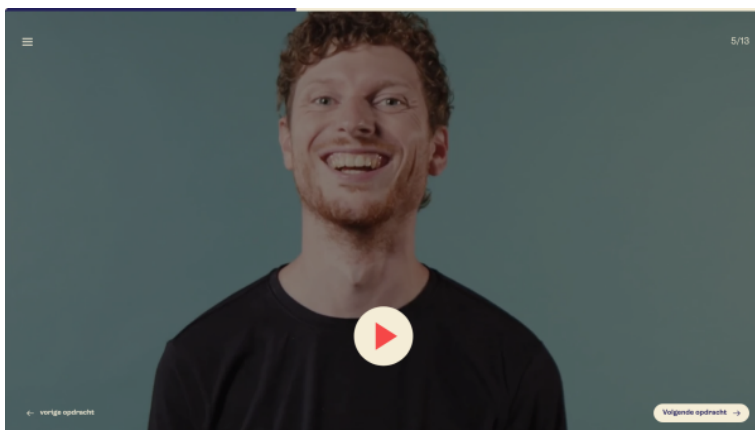
Kerdoel 54 Kunstzinnige oriëntatie

De leerlingen leren taal, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

Kerdoel 55 Kunstzinnige oriëntatie

De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren

Tijd: 10 minuten

Maskerspel

Bekijk het filmpje waarin acteur Barend verteld hoe je speelt met een masker.

4. Naar het theater gaan

Doel

Leerlingen maken kennis met de 'spelregels' van een theaterbezoek.

Benodigdheden

Digibord

Tijd: 5 minuten

4. Naar het theater gaan

Sommige leerlingen zullen bij theater in eerste instantie aan het tempo moeten wennen. Er zijn geen snel gemonteerde camerawisselingen, wel taal, spel en muziek met een eigen dynamiek. Er kan niet gezapt worden als het beeld even verveelt, en op alles reageren stoort medekijkers. Dat kan wennen zijn, zeker voor leerlingen zonder theaterkijkervaring.

Theater is een wisselwerking tussen acteurs en publiek. Het publiek en de acteurs maken samen de voorstelling. Hoe beter het publiek, hoe beter de voorstelling en des te meer plezier voor zowel het publiek als de acteurs.

Als jij geconcentreerd kijkt, kan een acteur zich helemaal focussen op zijn spel en gaat hij dus beter spelen. Als er onrust is in de zaal is (kletsen, telefoons, commentaar), kunnen de spelers zich minder goed concentreren en wordt de voorstelling dus iets minder goed.

Let op:

Vertel de leerlingen dat er in de voorstelling 'Er staat een olifant bij de bushalte' bijna geen tekst zit, maar dat als je goed luistert dat je dan hoort dat de muziek en de geluiden ook een verhaal vertellen, net als het licht..

Spelregels

Vraag de leerlingen of ze wel eens naar het theater gaan. Wat voor voorstelling(en) hebben ze gezien?

Hoe vonden ze dat?

Er zijn een aantal *spelregels* waar alle bezoekers zich aan houden. Die zijn handig om te bespreken:

- De voorstelling begint op een afgesproken tijd.
Als je te laat bent, dan mag je niet meer naar binnen.
- Mobiele telefoons moeten in het theater worden uitgezet. Ze kunnen leiden tot technische complicaties waardoor het geluid van de voorstelling verstoord wordt.
- Tijdens de voorstelling kun je niet naar het toilet. Zorg ervoor dat je van tevoren (op school of in het theater) al geweest bent.
- Jassen en tassen hang je aan de kapstok of geef je af bij de garderobe. Soms mogen ze mee de zaal in en dan kun je je jas en tas onder de stoel leggen.
- Het is tijdens de voorstelling niet toegestaan foto- en video-opnames te maken.

Veel plezier bij de voorstelling!

Tot hier het eerste gedeelte van het online lesmateriaal. We hopen dat je dit voorstellingsbezoek niet op zichzelf laat staan en na de voorstelling aan de slag gaat met het lesmateriaal voor na de voorstelling. Hier vind je onder andere tips voor een klassengesprek en meer. Hierdoor verdiep je de kunstbelevenis voor jouw leerlingen.

Je kunt dan via dezelfde link klikken op de knop: *'Na de voorstelling'*

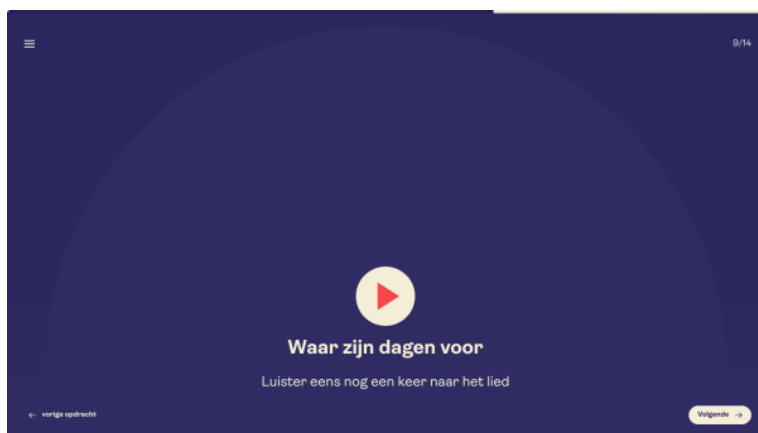
Heel veel plezier bij de voorstelling *Er staat een olifant bij de bushalte!*

5. Na de voorstelling

Doelen

Door te reflecteren op een kunstervaring vormen kinderen blijvende, persoonlijke en betekenisvolle herinneringen. Praten over kunst zet aan tot vragen stellen, inleven en verbeelding.

Tijd: 19 minuten

Waar zijn dagen voor?

Luister nog eens het lied 'Waar zijn dagen voor'. Weet je nog wat er toen gebeurde in de voorstelling?

Waar denk jij dat dagen voor zijn, of de lucht, of mensen, of een olifant?
en hoe denk jij over de zin: 'Blijf staan, al raast de wereld om je heen?'

Waar zijn dagen voor

Luister nog eens het lied 'Waar zijn dagen voor'. Weet je nog wat er toen gebeurde in de voorstelling?

Waar denk jij dat dagen voor zijn, of de lucht, of mensen, of een olifant?
en hoe denk jij over de zin: 'Blijf staan, al raast de wereld om je heen?'

Nagesprek

Vraag de leerlingen wat ze nog meer gezien en beleefd hebben in de voorstelling.
Gebruik eventueel de volgende vragen:

1. Persoonlijke ervaring – de beleving van de kinderen

- Wat vond je mooi?
- Wat vond je spannend?
- Waar moest je om lachen?
- Wat vond je niet leuk?

2. De voorstelling – Wat heb je gezien en gehoord?

- Wat heb je gezien? (denk aan: decor/kostuum/attributen/licht)
- Wat heb je gehoord? (denk aan: geluid/muziek)

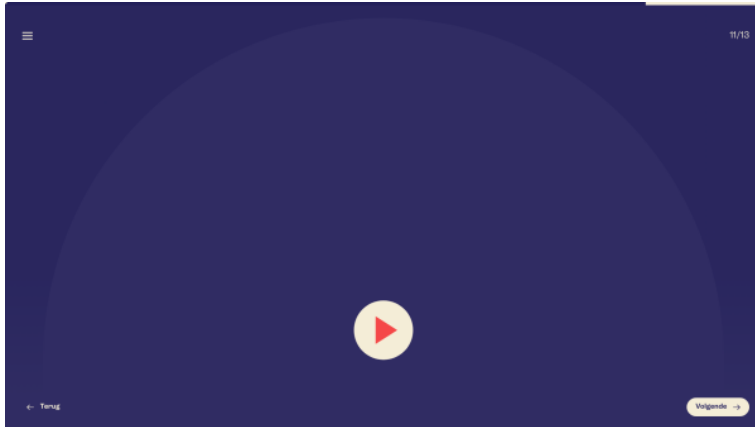
Bespreek met de leerlingen het verschil tussen observatie en interpretatie. Hoewel iedereen dezelfde voorstelling heeft gezien, ervaar je het toch allemaal anders.

3. De makers – Onderwerp en betekenis

- Waar ging de voorstelling over? (let op, er bestaat geen goed/fout antwoord, dit is voor iedereen anders.)
- Moest je door de voorstelling ergens anders aan denken?

Vraag de leerlingen één woord te kiezen om de voorstelling te beschrijven.

Schrijf deze woorden als een woordwolk op het bord.

Bonus

Benieuwd hoe het masker van de voorstelling gemaakt is? Neem een kijkje in het atelier van Eva en bekijk het flimpje

6. Doen

Doelen

Leerlingen krijgen een beeld van technische ontwikkelingen in de geschiedenis en kunnen hedendaagse gebruiksvoorwerpen in een breder perspectief plaatsen.

Leerlingen komen tot nieuwe uitvindingen door creatief te denken en presenteren hun idee aan de groep.

Kerdoel 52

Leerlingen leren over kenmerkende aspecten van de tijdvakken

Benodigdheden

Digibord

A4 papier

Pennen/stiften/potloden

Tijd: 30 minuten

Vroeger en nu

Vroeger en nu

Bekijk de oude telefoon en de nieuwe telefoons. Vraag de leerlingen: Wat zijn de verschillen en wat kunnen deze apparaten wel of juist niet?

Denk daarna eens terug aan de voorstelling. Welke technische ontwikkelingen waren er te zien in de wereld van de olifant, die voor ons misschien ooit ook heel normaal gaan worden?

Denk aan: een pratende prullenbak ..., ...

Wat zou bijvoorbeeld in de toekomst een handige manier zijn om te reizen en zouden bushokjes nog wel bestaan?

Idee van de toekomst

Bedenk in tweetallen een handige uitvinding. Welke handeling of welk gebruiksvoorwerp zou je graag makkelijker willen maken?

Maak een tekening van je idee en presenteer het samen aan de klas als een reclame.

Nawoord

Wij hopen dat jullie veel plezier hebben beleefd aan de voorstelling en dit lesmateriaal. We zijn nieuwsgierig naar jullie reacties, deze kun je versturen naar educatie@hetfiliaal.nl

Ben je benieuwd naar meer voorbeelden van hoe we creatief vermogen stimuleren? Hoe we kinderen uitdagen om vragen te stellen en een open houding aan te nemen? Bekijk dan de video.

Contact

Wil je regelmatig op de hoogte gehouden worden van onze voorstellingen, eduprojecten en andere activiteiten? Geef je dan hieronder op voor de nieuwsbrief.

Het Filiaal theatermakers
Educatiemakers Anne-Marie Knippels & Jorn Laponder

Kapelweg 7
3566 MK Utrecht
030 273 49 56

educatie@hetfiliaal.nl

Fotografie Remke Spijkers, Anne-Marie Knippels
Voorstellingsbeelden Talking Hands: Studio TOMIS
Ontwerp Flowdesign

Het Filiaal theatermakers wordt structureel gesubsidieerd door het Ministerie van OCW en de Gemeente Utrecht. En werkt in de provincie samen met Kunst Centraal.

